

CAMERA NOTARIALĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

adresa: MD-2012, mun. Chișinău, str. București 90, of. 16

www.cnm.md; camera.notariala@cnm.md, (022) 000 701, (022) 000 702, 061077753

ADUNAREA GENERALĂ A NOTARILOR DIN 24 FEBRUARIE 2024
(ședința ordinară)

DECIZIA

Nr. 1

***Cu privire la aprobarea Raportului anual
de activitate al Camerei Notariale pentru anul 2023***

Adunarea Generală a Notarilor, întrunită în ședință ordinară în data de 24 februarie 2024, constatând că sunt îndeplinite condițiile legale și statutare cu privire la convocarea Adunării Generale a Notarilor și cvorumul de prezență,

în temeiul art. 47 alin. (6) lit. f) și alin. (7), art. 50 alin. (3) lit. d) din Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor, art. 37 alin. (2), art. 38 alin. (1) lit. e), art. 44 alin. (1) și alin. (14), art. 47 alin. (3) lit. d) din Statutul Camerei Notariale, adoptat de Adunarea Generală a Notarilor din 18.02.2017 și aprobat de Adunarea Generală Extraordinară a Notarilor din 10.11.2018, cu modificările ulterioare,

DECIDE:

1. Se aprobă Raportul anual de activitate al Camerei Notariale pentru anul 2023, conform anexei.

Prezenta decizie intră în vigoare din data adoptării și se publica pe pagina web oficială a Camerei Notariale.

Semnat:

**Secretara ședinței Adunării Generale a Notarilor
SPRINCEAN Natalia**

**Secretara ședinței Adunării Generale a Notarilor
ROTARU Elena**

Contrasemnat:

**Președinta ședinței Adunării Generale a Notarilor
TELEUCĂ Aliona**

APROBAT
prin decizia Adunării Generale a Notarilor nr. 1 din 24.02.2024
(ședință ordinară)

**RAPORTUL DE ACTIVITATE
AL CAMEREI NOTARIALE
PENTRU ANUL 2023**

Prezentare generală

Potrivit art. 43 alin. (6) din Legea nr. 69 din 14.04.2016 cu privire la organizarea activității notarilor, în primul trimestru al fiecărui an, Camera Notarială prezintă Ministerului Justiției un raport anual despre activitatea sa, activitatea notarilor și a notarilor stagiați.

Conform art. 50 alin. (3) lit. d) din Legea nr. 69/2016, de competența Președintelui Camerei Notariale ține prezentarea raportului anual de activitate al Camerei Notariale în fața Adunării Generale a Notarilor și la Ministerul Justiției, iar potrivit art. 51 alin. (4) lit. f), raportul anual de activitate al Camerei Notariale se întocmește de către Secretarul general al Camerei Notariale.

Prevederi similare se regăsesc și în art. 47 alin. (3) lit. d) și art. 55 alin. (1) lit. h) din Statutul Camerei Notariale din Republica Moldova, adoptat de Adunarea Generală a Notarilor din 18.02.2017, ajustat prevederilor Legii nr. 158/2018 și aprobat de Adunarea Generală Extraordinară a Notarilor din 10.11.2018, cu modificările din 23.07.2021.

Raportul de activitate al Camerei Notariale pentru anul 2023 se prezintă în vederea executării prevederilor legale enunțate pentru prezentarea acțiunilor întreprinse conform Programului de activitate al Camerei Notariale pentru anul 2023 și a Planului de acțiuni, aprobat prin decizia Adunării Generale Extraordinare a Notarilor din 07.04.2023 și pentru expunerea evoluțiilor înregistrate pe parcursul perioadei de referință.

Raportul de activitate este structurat în conformitate cu domeniile de competență ale Camerei Notariale prevăzute de art. 45 din Legea nr. 69/2016:

- (a) colaborează cu autoritățile publice abilitate să stabilească și să implementeze eficient politicile și cadrul de reglementare a activității notariale;
- (b) implementează standardele profesionale, generalizează practica notarială și contribuie la asigurarea practicii notariale unificate;
- (c) colaborează și cooperează cu structuri internaționale similare pentru dezvoltarea sistemului notarial național;
- (d) creează fonduri și instituții științifice sau metodologice ori colaborează cu cele existente;
- (e) creează condiții pentru activitatea profesională a notarilor și dezvoltarea continuă a profesiei de notar;
- (f) organizează cursuri de instruire a notarilor;
- (g) supraveghează respectarea de către notari a obligațiilor privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;
- (h) supraveghează respectarea eticii profesionale, organizarea stagiilor și respectarea programului de stagiu;
- (i) prezintă Ministerului Justiției opiniile sale în anumite domenii;
- (j) creează Fondul de credibilitate și administrează activitatea acestuia;
- (k) organizează păstrarea arhivei notariale pe suport de hârtie și în format digital, în conformitate cu regulamentul aprobat de ministrul justiției;
- (l) verifică dacă biroul notarului corespunde cerințelor, înregistrează și ține evidența birourilor notariale;
- (m) are alte atribuții prevăzute de lege.

Pe parcursul anului 2023, organele Camerei Notariale au funcționat în următoarea componență:
Adunarea Generală a Notarilor, care s-a întrunit în 6 ședințe, dintre care:

1. ședința ordinară din 17.03.2023, convocată în temeiul art. 47 alin. (2) din Legea nr. 69/2016, art. 37 alin. (2) și (3) și art. 39 alin. (1) și (5) din Statutul Camerei Notariale, în temeiul deciziei Consiliului Camerei Notariale nr. 5 din 01.02.2023, în cadrul căreia au fost examinate și aprobate decizii pe următoarele chestiuni:

- aprobarea Ordinii de zi a ședinței;
- aprobarea Raportului anual de activitate al Camerei Notariale pentru anul 2022 (conform art. 37 alin. (2) din Statutul Camerei Notariale);
- aprobarea Raportului Comisiei de cenzori pentru anul 2022 (conform art. 37 alin. (2) din Statutul Camerei Notariale);
- aprobarea Raportului privind executarea bugetului pentru anul 2022 (conform art. 37 alin. (2) din Statutul Camerei Notariale);
- alegerea unui membru în Comisia de cenzori (conform art. 38 alin. (1) lit. b) din Statutul Camerei Notariale);
- alegerea unui membru din rândul notarilor și a unui membru din cadrul societății civile în Comisia de etică (conform art. 47 alin. (6) lit. b) din Legea nr. 69/2016 și art. 38 alin. (1) lit. b) din Statutul Camerei Notariale);
- organizarea alegerilor membrilor permanenți și a membrilor supleanți în Colegiul disciplinar (conform art. 47 alin. (6) lit. b) din Legea nr. 69/2016 și art. 38 alin. (1) lit. b) din Statutul Camerei Notariale), în urma cărora nu s-a ales nici un membru având în vedere că nici un candidat nu a acumulat numărul necesar de voturi conform prevederilor art. 47 alin. (7) din Legea nr. 69/2016;

2. continuarea ședinței ordinare din 17.03.2023, care a avut loc la data de 24.03.2023, convocată în temeiul art. 47 alin. (2) din Legea nr. 69/2016, art. 37 alin. (2) și (3), art. 39 alin. (1) și (5) din Statutul Camerei Notariale, în temeiul deciziei Consiliului Camerei Notariale nr. 5 din 01.02.2023 și în legătură cu faptul că la ședința din 17.03.2023 nu au fost epuizate subiectele de pe ordinea de zi aprobată de Adunarea Generală Ordinară a Notarilor din 17.03.2023, și în temeiul art. 42 alin. (12) din Statutul Camerei Notariale. În cadrul ședinței în cauză au fost examinate subiectele de pe ordinea de zi asupra cărora nu s-a reușit adoptarea deciziilor la data de 17.03.2023. Astfel, a fost adoptată o decizie conform căreia s-a constatat că nici o propunere înaintată privind mărimea și modul de determinare a cotei de contribuție obligatorie a notarului pentru anul 2023, nu a acumulat numărul necesar de voturi în modul prevăzut de art. 47 alin. (7) din Legea nr. 69/2016;

3. continuarea ședinței ordinare din 17.03.2023, care a avut loc la data de 07.04.2023, convocată în temeiul art. 47 alin. (2) din Legea nr. 69/2016 și art. 37 alin. (2) și (3), art. 39 alin. (1) și (5) din Statutul Camerei Notariale, în temeiul deciziei Consiliului Camerei Notariale nr. 5 din 01.02.2023 și în legătură cu faptul că la ședințele din 17.03.2023 și 24.03.2023 nu au fost epuizate subiectele de pe ordinea de zi aprobată de Adunarea Generală Ordinară a Notarilor din 17.03.2023, și în temeiul art. 42 alin. (12) din Statutul Camerei Notariale. În cadrul ședinței în cauză au fost examinate și aprobate deciziile pe următoarele chestiuni:

- constatarea neacumulării numărului necesar de voturi, prevăzut de art. 47 alin. (7) din Legea nr. 69/2016, pe subiectul privind aprobarea bugetului Camerei Notariale și a Planului de achiziții pentru anul 2023;

- amânarea aprobării Programului de activitate al Camerei Notariale și a Planului de acțiuni, până la aprobarea bugetului Camerei Notariale pentru anul 2023;

- constatarea neacumulării numărului necesar de voturi, prevăzut de art. 47 alin. (7) din Legea nr. 69/2016, pe subiectul privind formarea Comisiei pentru verificarea cazurilor aprobării la Adunările Generale a Notarilor, a deciziilor care contravin Legii și/sau Statutului;

- s-a luat act de Rapoartele de audit pentru anii 2019, 2020, 2021;

4. ședința extraordinară din 07.04.2023, convocată în temeiul art. 47 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 69/2016 și art. 37 alin. (4) lit. c) din Statutul Camerei Notariale, la solicitarea a 84 de notari (cererea de convocare a Adunării Generale Extraordinare a Notarilor din 07.04.2023), în cadrul căreia au fost examinate și aprobate decizii pe chestiunile prevăzute de art. 37 alin. (2) din Statutul Camerei Notariale, asupra cărora nu s-au adoptat decizii la Adunările Generale precedente din anul curent, și anume: aprobarea mărimii și modului de determinare a cotei de contribuție obligatorie a notarului pentru anul 2023, aprobarea bugetului și a planului de achiziții a Camerei Notariale pentru anul 2023, aprobarea programului de activitate al Camerei Notariale pentru anul 2023 și a Planului de acțiuni;

5. ședințele extraordinare din 13.05.2023 și 14.06.2023, convocate în temeiul art. 47 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 69/2016, art. 37 alin. (4) lit. a) și art. 39 alin. (1) din Statutul Camerei Notariale și în temeiul deciziei Consiliului Camerei Notariale nr. 1 din 03.05.2023, în cadrul cărora s-au ales membrii permanenți/supleanți pentru Comisia de licențiere a activității notariale și Colegiul disciplinar. Alegerea membrilor în Comisia de etică a eșuat, având în vedere că în mod repetat nici unul din candidații înscriși în listă pentru alegeri, nu a acumulat numărul necesar de voturi conform art. 47 alin. (7) din Legea nr. 69/2016.

Consiliul Camerei Notariale:

Pe parcursul perioadei de referință, Consiliul Camerei Notariale și-a desfășurat activitatea în următoarea componență: Belicesco Oleg, Beliban-Rațoi Ludmila, Chirtoacă Lilia, Dimitriu Svetlana, Sandu Ina, Teleucă Aliona și Vișanu Oxana.

În total pe parcursul anului 2023, Consiliul Camerei Notariale s-a întrunit în 15 ședințe, aprobând 62 decizii.

Președintele Camerei Notariale:

În perioada 17.11.2021 – 17.11.2023 și-a exercitat mandatul dna Chirtoacă Lilia, aleasă în calitate de Președintă a Camerei Notariale dintre membrii Consiliului Camerei Notariale prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 1 din 17.11.2021.

În perioada 18.11.2023 – prezent, își exercită mandatul dna Teleucă Aliona, aleasă pe un mandat de 2 ani, în calitate de Președintă a Camerei Notariale dintre membrii Consiliului Camerei Notariale prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 4 din 16.11.2023.

Secretarul general al Camerei Notariale:

În anul 2023, funcția de Secretar general al Camerei Notariale a fost exercitată de următoarele persoane.

La data de 20.03.2023 și-a încetat activitatea de Secretar general, dna Triboi Natalia, urmare a depunerii cererii de demisie din 17.02.2023 (înregistrată cu nr. 07/23-ri-i la data de 17.02.2023).

În vederea exercitării atribuțiilor de Secretar general și în temeiul art. 51 alin. (5) din Legea nr. 69/2016 și art. 55 alin. (2) din Statutul Camerei Notariale, prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 1 din 13.04.2023, dna Gureu Natalia, secretar, Secția secretariat și arhivă, Direcția management

instituțional, a fost desemnată pentru exercitarea funcției Secretarului general al Camerei Notariale, pînă la angajarea unui nou Secretar general. Urmare a concursului desfășurat, prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 1 din 18.05.2023, în funcția de Secretar general al Camerei Notariale a fost angajat dl Rusu Victor.

La data de 25.09.2023 și-a încetat activitatea de Secretar general, dl Rusu Victor, urmare a depunerii cererii de demisie din 25.08.2023 (înregistrată cu nr. 1639 la data de 25.08.2023).

În vederea exercitării atribuțiilor de Secretar general și în temeiul art. 51 alin. (5) din Legea nr. 69/2016 și art. 55 alin. (2) din Statutul Camerei Notariale, prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 1 din 25.09.2023, dna Leorda Tatiana, specialist în management și organizare, Secția financiar administrativă și resurse umane, Direcția management instituțional, a fost desemnată pentru exercitarea funcției Secretarului general al Camerei Notariale, pînă la angajarea unui nou Secretar general.

Urmare a organizării concursului pentru selectarea Secretarului general al Camerei Notariale, care a fost prelungit din motivul nepromovării de către candidați a etapei I a concursului, la data de 31.10.2023 a promovat concursul pentru selectarea Secretarului general al Camerei Notariale și a fost declarată câștigătoare candidata – Romaniuc Mariana.

Astfel, prin Decizia nr. 1 din 07.11.2023 în funcția de Secretar general al Camerei Notariale a fost angajată dna Romaniuc Mariana, pe un termen de 5 ani, care activează și în prezent.

Comisia de Etică:

Golubciuc-Speianu Ala (Președinta Comisiei de etică) – notar, membră aleasă de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022;

Izdebschi Natalia – notar, membră aleasă de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022;

Digori Galina – notar, membră aleasă de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022, **care a depus cerere de demisie la data de 27.03.2023;**

Radu Marian – notar, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 29.03.2019, **a cărui mandat a expirat la data de 29.03.2023;**

Poțelueva Natalia – notar, membră aleasă de Adunarea Generală a Notarilor din 29.04.2022;

Bostan Galina – reprezentant al societății civile, membră aleasă de Adunarea Generală a Notarilor din 29.03.2019, **a cărei mandat a expirat la data de 29.03.2023;**

Panțîru Victor – reprezentant al societății civile, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 20.09.2019, **a cărui mandat a expirat la data de 20.09.2023;**

Stati Natalia – notar, membră aleasă de Adunarea Generală a Notarilor din 17.03.2023;

Postolache Dorina – reprezentant al societății civile, membră aleasă de Adunarea Generală a Notarilor din 17.03.2023.

Comisia de Cenzori:

Mocanu Elena (Președinta Comisiei de cenzori) – notar, membră aleasă de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022;

Lăpușeanu Tamara – notar, membră aleasă de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022;

Ukrainean Natalia – notar, membră aleasă de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022;

Ciuperca Maria – notar, membră aleasă de Adunarea Generală a Notarilor din 29.04.2022;

Constantinescu Elena – notar, membră aleasă de Adunarea Generală a Notarilor din 17.03.2023.

Pe parcursul anului 2023, activitățile realizate de către Camera Notarială au derivat din sarcinile propuse conform Programului de activitate și a Planului de acțiuni (anexă la program), aprobat prin Decizia Adunării Generale Extraordinare a Notarilor din 07.04.2023, dar au înglobat și realizarea unor provocări neplanificate. În acest an, multe eforturi au fost focusate asupra elaborării cadrului normativ privind plățile notariale, arhiva și digitalizarea activității notariale, obiective regăsite pe agenda autorităților publice. Activitatea Comisiilor de specialitate a permis implicarea notarilor în activitatea Camerei Notariale și a facilitat realizarea unor obiective propuse conform planului de acțiuni.

În continuare sunt reflectate principalele acțiuni realizate de Camera Notarială pe domenii de activitate.

I. Colaborarea cu autoritățile publice la stabilirea și implementarea eficientă a politicilor și a cadrului de reglementare a activității notariale

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2023:

- Elaborarea cadrului normativ privind digitalizarea activității notariale și autentificarea electronică – **în proces de executare**;
- Elaborarea cadrului normativ privind plățile notariale: Legea cu privire la plățile notariale și Hotărârea Guvernului cu privire la plata pentru îndeplinirea actelor, acțiunilor notariale și spezele procedurilor notariale – **în proces de definitivare**;
- Întreprinderea acțiunilor necesare în vederea creării și implementării Registrului măsurilor de ocrotire – **în proces de executare**;
- Îmbunătățirea mecanismului de asigurare socială și medicală, impunere fiscală a profesiilor juridice conexe justiției – **executat**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

Digitalizarea activității notariale și autentificarea electronică a devenit un subiect actual urmare a proiectului de modificare a Legii nr. 246 din 15.11.2018 privind procedura notarială, inițiat de Consiliul Economic de pe lângă Prim-ministru, înaintat la sfârșitul anului 2021. Urmare a dezbaterilor avute cu reprezentanții Consiliului Economic de pe lângă Prim-ministru și a avizelor expediate de Camera Notarială, s-a renunțat la promovarea respectivului proiect de lege, deoarece se impunea o revizuire de ansamblu a conceptului de activitate notarială electronică și act notarial electronic. În acest sens, la solicitarea Camerei Notariale, prin OMJ nr. 141 din 06.06.2022 a fost creat grupul de lucru privind ajustarea cadrului normativ pentru elaborarea Conceptului actului notarial electronic și activității notariale electronice, format din notari delegați (Bejenar Denis, Chirtoacă Lilia, Guranda Rodica, Kiseliova Olga, Mocanu Elena, Sandu Ina, Teleucă Aliona, Țurcan Daniela, Vișanu Oxana), angajați ai Ministerului Justiției, dar și reprezentanți ai mediului academic (Cazac Octavian, Cara Aliona), implicați la invitația Camerei Notariale.

Între timp, la inițiativa Guvernului Republicii Moldova a fost înaintat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea afacerilor la distanță în Republica Moldova / Contactless Business în Moldova), care viza inclusiv modificarea Legii nr. 69/2016 și a Legii nr.

246/2018. În acest sens, Camera Notarială a avizat în repetate rânduri proiectul vizat (nr. 15 din 17.01.2023, nr. 52 din 16.02.2023, nr. 92 din 13.03.2023), prin care a comunicat și a descris dificultățile care vor fi generate de modificările propuse. La fel, prin participarea la ședințele în cadrul cărora a fost abordat acest subiect, reprezentanții Camerei Notariale au susținut poziția expusă. S-a reliefat că introducerea activității notariale electronice și a actului notarial electronic apare ca o cerință inevitabilă în contextul dezvoltării tehnologiilor informaționale și ca o necesitate determinată de adaptare la noile condiții socio-economice, însă elaborarea și implementarea acesteia necesită o abordare bine analizată, chibzuită și echilibrată, ținând cont de toate aspectele, motivul fiind impactul major al acestor schimbări asupra tuturor direcțiilor de dezvoltare a întregului stat. S-a menționat că activitatea notarială electronică nu poate fi implementată în grabă, deoarece indiferent de modul de îndeplinire a actului notarial (electronic sau pe suport de hârtie), rămâne neschimbat rolul notarului de asigurare a legalității actului juridic încheiat, a securității raporturilor juridice și a garantării protecției cetățenilor. Însă pentru asigurarea respectării acestor garanții, statul trebuie să asigure mecanisme funcționale și realizabile.

Într-un final, prin adoptarea Legii nr. 126 din 26.05.2023 pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea afacerilor la distanță în Republica Moldova), au fost operate modificările la Legea nr. 69/2016 și Legea nr. 246/2018, care vor intra în vigoare odată cu crearea condițiilor tehnice prevăzute la art. X alin. (4)–(6) din Legea nr. 126/2023, dar nu mai târziu de 3 ani de la data publicării (23.06.2026). Aceasta introduce conceptul de act notarial electronic, actul notarial întocmit prin comunicare la distanță, stabilește categoriile de acte notariale care nu vor putea fi întocmite în formă de document electronic și prin comunicare la distanță, precum și aspecte privind înregistrarea actelor notariale electronice. Cerințele și modalitățile de întocmire a actelor notariale la distanță / electronic, precum și modul de inițiere, desfășurare și de încheiere a ședințelor de comunicare la distanță vor fi stabilite într-un regulament care se va aproba prin ordinul ministrului justiției, după consultarea Camerei Notariale.

Categoriile de acte notariale electronice, inclusiv actele notariale întocmite prin comunicare la distanță se vor realiza și implementa gradual, în măsura în care notarul poate face uz de soluții și / sau sisteme informaționale necesare, conforme cerințelor stabilite de Guvern. I.P. „Agenția Servicii Publice” în comun cu Camera Notarială, în termen de 2 ani de la data intrării în vigoare a legii, va crea conexiunea notarilor la Registrul Bunurilor Imobile pentru efectuarea de către notari a înregistrărilor prevăzute de legislație.

Menționăm că, Camera Notarială a depus eforturi considerabile în procesul de elaborare și consultare a proiectului dat de lege, prin participarea și argumentarea la toate ședințele de lucru, inclusiv prin prezentarea avizelor și a poziției instituționale. Obiecțiile și atenționările expuse nu au fost luate în considerare pe deplin în ultima variantă a proiectului de lege adoptat.

Suplimentar, marcăm că la capitolul digitalizare au fost propuse și alte proiecte de lege, în privința cărora Camera Notarială, la fel, și-a expus poziția instituțională prin avizare (nr. 492 din 06.10.2023 ș.a.).

Reiterăm că, Camera Notarială din Republica Moldova este preocupată de implementarea tehnologiilor informaționale, dar cu asigurarea securității raporturilor juridice, condiție indispensabilă pentru prevenirea litigiilor. În contextul progreselor tehnologice și a extinderii digitalizării globale,

perspectivele de dezvoltare a activității notariale impun o deschidere și cooperare, pentru a avansa în această direcție în condiții de maximă siguranță juridică în mediul digital.

În sensul celor expuse, a se reține că, organul profesional al notarilor depune în continuare efortul necesar și implicarea întru implementarea tehnologiilor informaționale în activitatea notarială, pe segmentul vizat.

Lipsa **cadrelor normative privind plățile notariale** reprezintă o restanță în executarea art. 38 din Legea nr. 69/2016, care indică expres că pentru actele și acțiunile îndeplinite de notar, pe lângă taxa de stat, care se face venit la bugetul de stat; notarul încasează plata notarială, reprezentând remunerarea muncii notarului, a cărei mărime este stabilită de lege; și plata pentru îndeplinirea actelor notariale și spezele procedurilor notariale, constituind costul procedurii notariale, mărimile cărora se stabilesc de Guvern. Elaborarea proiectului Legii privind plățile notariale și proiectului Hotărârii Guvernului privind plata pentru îndeplinirea actelor notariale și spezele procedurii notariale se regăsesc în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobat prin Legea nr. 211/2021 (termen de realizare cvartalul III al anului 2022 – sem. II al anului 2023).

Prin OMJ nr. 140 din 06.06.2022 a fost creat grupul de lucru pentru elaborarea proiectului Legii privind plățile notariale și proiectului Hotărârii Guvernului privind plata pentru îndeplinirea actelor notariale și spezele procedurii notariale, format dintre notarii delegați de Camera Notarială (Zgardan Diana, Beliban-Rațoi Ludmila, Belicesco Oleg, Dimitriu Svetlana, Chirtoacă Lilia) și angajați ai Ministerului Justiției. În anul 2022, notarii din grupul de lucru s-au implicat intens în elaborarea proiectului Legii privind plățile notariale, un proiect prealabil fiind remis Ministerului Justiției la data de 26.12.2022. În vederea fundamentării proiectului, prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 2 din 28.12.2022 s-a decis contractarea unui expert în scopul elaborării analizei impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative privind plățile notariale. Au fost elaborate fișele tehnologice ale actelor și procedurilor notariale. Astfel, setul de acte, care a cuprins – proiectul Legii cu privire la plățile notariale, fișele tehnologice pentru îndeplinirea anumitor categorii de acte notariale, tabelele cheltuielilor necesare pentru desfășurarea activității unui birou notarial (zonal), dările de seamă ale notarilor (zonal) prezentate SFS pentru perioada anilor 2019 – 2022, a fost remis către Centrul Național de Expertize Judiciare, pentru efectuarea expertizei extrajudiciare întru, stabilirea costului unei ore de asistență notarială, care urmează a fi utilizată la formarea tarifelor pentru serviciile de asistență notarială. Astfel, la data de 03.08.2023 Camera Notarială a recepționat raportul Centrului Național de Expertize Judiciare (nr. 1109-1113 din 02.08.2023).

Urmare a acțiunilor întreprinse proiectul Legii cu privire la plățile notariale a fost avizat și reavizat de către Camera Notarială și alte instituții, care urmează a fi înaintat spre adoptare Parlamentului.

Ce ține de implementarea Registrului electronic unic al procurilor în modul prevăzut de art. 380 Cod Civil, a fost creat grupul de lucru (Andronic-Gabura Olga, Bejenari Denis, Caraiani Olga, Ciorba Valentina, Chirtoacă Lilia, Dimitriu Svetlana, Sandu Ina) din care fac parte și reprezentanți ai Ministerului Justiției. Pe parcursul anului 2022 au avut loc întruniri și discuții pe marginea conceptului și a aspectelor tehnice de implementare a Registrului menționat. Conceptul propus a fost – crearea registrului de evidență al procurilor, însă Agenția de Guvernare Electronică expune o altă poziție prin care propune autentificarea procurilor prin SIA M-Power, ceea ce nu corespunde procedurii de

autentificare a procurilor prevăzute de legislația în vigoare. Astfel, se conturează tergiversarea procesului de implementare, motivul fiind poziția diferită în sensul acțiunilor ce urmează a fi realizate. În acest context, Camera Notarială în mod repetat a avizat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (stimularea dezvoltării și utilizării serviciilor electronice) (nr. 124 din 31.03.2023, nr. 238 din 19.05.2023, nr. 300 din 22.06.2023), prin care a susținut poziția potrivit căreia notarul acționează ca un „filtru” în exercitarea atribuțiilor sale și asigură respectarea drepturilor cetățenilor, or implementarea prevederilor propuse de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova comportă anumite riscuri și aspecte în detrimentul activității notariale.

Elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la crearea și funcționarea Registrului măsurilor de ocrotire întârzie, deși Camera Notarială și-a expus poziția în avizul său din 02.09.2019, iar termenul de executare era de 6 luni din data publicării legii în Monitorul Oficial – 01.08.2021. Totodată, menționăm că s-a propus integrarea informațiilor privind existența măsurilor de ocrotire contractuală sau judiciară în Registrul de stat al populației, deținut de I.P. „Agenția Servicii Publice”. La fel, în acest sens, la finele anului 2023 Camera Notarială a solicitat în mod repetat organelor responsabile informarea privind motivul tergiversării creării registrului vizat.

În fiecare an, Camera Notarială se implică activ în procesul de **consultare a proiectelor Legii bugetului de stat, a Legii bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și politicii bugetar-fiscală și asigurare medicală a profesiilor liberale din sectorul justiției**. În Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobat prin Legea nr. 211/2021 se regăsește obiectivul de modificare a cadrului legal în scopul îmbunătățirii mecanismului de asigurare socială și medicală a reprezentanților profesiilor conexe justiției. Sistemul de asigurare socială, medicală și impunere fiscală a profesiilor juridice conexe justiției a fost vizat de autoritățile publice în elaborarea politicilor publice bugetar-fiscale în ultimii ani, fiind înregistrare încercări repetate de înăsprire a acestora. Discuțiile pe marginea acestui subiect au fost inițiate în luna august 2022, și au continuat în anul curent. În acest sens, Camera Notarială a participat la lucrările grupului de lucru interinstituțional creat de Ministerul Justiției pentru revizuirea mecanismului de asigurare socială și medicală a profesiilor liberale din sectorul justiției și care își continuă lucrările. În anul 2023 a continuat procesul de consultare a proiectelor de acte ce țin de politicile de asigurare socială și medicală, care în anul precedent (2022), în paralel cu proiectele de politici ce vizau măsurile de politici bugetar-fiscale, au avut loc într-un ritm accelerat și mai dificil în accesarea proiectelor de lege. Astfel, Camera Notarială, s-a implicat inclusiv prin avizarea fiecărui proiect de lege parvenit: aviz la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (reglementări privind asigurarea obligatorie de asistență medicală) (nr. 323 din 10.07.2023 și nr. 501 din 10.10.2023), aviz la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii nr. 499/1999, Legii nr. 289/2004, Legii nr. 315/2016; servicii publice proactive).

Menționăm că, se preconizează și în continuare consolidarea pozițiilor între organele profesionale ale profesiilor juridice conexe justiției în vederea revizuirii sistemului de asigurare socială a reprezentanților profesiilor juridice.

Deși nu se regăsește în Planul de acțiuni al Camerei Notariale, la solicitarea Comisiei juridice numiri și imunități din cadrul Parlamentului Republicii Moldova, Camera Notarială a participat la lucrările grupului de lucru pentru **modificarea Legii taxei de stat nr. 1216/1992 și a altor acte normative conexe**, în acest sens fiind delegat notarul Beliban-Rațoi Ludmila (membru al Consiliului

Camerei Notariale) și angajatul Camerei Notariale. Au fost înaintate propuneri de ajustare a prevederilor privind încasarea taxei de stat pentru îndeplinirea actelor notariale, astfel încât să corespundă cadrului normativ în vigoare și solicitate unele facilități în achitarea de către notari a taxei de stat și depuse eforturi maxim posibile pentru convingerea membrilor grupului de lucru. Totodată, a fost expusă poziția instituțională privind consultarea publică a proiectului Legii taxei de stat la 13.01.2023 (înregistrată sub nr. 12).

Suplimentar, organul profesional al notarilor a participat la consultarea proiectului Ordinului ministrului justiției cu privire la stabilirea numărului necesar de notari și a numărului de locuri vacante ce urmează a fi scoase la concurs; ordinul vizat fiind emis la data de 02.11.2023.

II. Crearea condițiilor pentru activitatea profesională a notarilor și dezvoltarea continuă a profesiei de notar

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2023:

➤ Ajustarea cadrului normativ privind modul de păstrare, pregătire, evidență și predare a arhivei activității notariale și crearea condițiilor pentru preluarea de către Camera Notarială a arhivei activității notariale – **în proces de definitivare**;

➤ Inițierea măsurilor necesare pentru elaborarea conceptului registrelor electronice necesare activității notariale – **neexecutat**;

➤ Întreprinderea măsurilor pentru formarea unei poziții unice a autorităților la eliberarea de către autoritățile tutelare a autorizării la încheierea actelor juridice cu participarea copiilor minori și a persoanelor puse sub ocrotire – **neexecutat**;

➤ Elaborarea recomandărilor privind solicitarea informației privind actele notariale îndeplinite și ridicarea actelor și registrelor notariale – **neexecutat**;

➤ Îmbunătățirea interacțiunii dintre notari și deținătorii registrelor de publicitate – **în proces de executare**;

➤ Colaborarea cu Serviciul Fiscal de Stat și Ministerul Finanțelor privind aplicarea de către notari a legislației fiscale – **în proces de executare**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

Obiectivele propuse pe acest segment au vizat acțiuni de colaborare cu autoritățile publice în vederea remedierii aspectelor problematice sesizate în activitatea notarială, dar și gândirea unor mecanisme care ar facilita îndeplinirea actelor și procedurilor notariale.

Ajustarea cadrului normativ privind modul de păstrare, ordonare, evidență și predare a arhivei activității notariale și crearea condițiilor pentru preluarea de către Camera Notarială a arhivei activității notariale se impune datorită neconcordanțelor sesizate sub aspectul actelor și acțiunilor notariale noi îndeplinite de către notar prin prisma Legii nr. 246/2018 privind procedura notarială și a Codului Civil modernizat, a noilor tipuri de registre notariale aprobate prin OMJ nr. 329/2019. În pofida propunerilor remise de Camera Notarială către Ministerul Justiției de modificare a Regulamentului privind modul de păstrare, pregătire, evidență și predare a actelor notariale și a Nomenclatorului-tip al dosarelor notariale încă la 16.11.2020, lucrările asupra acestuia au fost reluate

în anul 2022 prin crearea grupului de lucru mixt pentru ajustarea cadrului normativ privind modul de păstrare, ordonare, evidență și ținere a arhivei activității notariale prin OMJ nr. 142 din 06.06.2022 (Dimitriu Svetlana, Vidrașcu Alexandra, Mardari Maria, Vișanu Oxana, Teleucă Aliona), format din notari delegați de Consiliul Camerei Notariale, precum și notarul Constantinescu Elena, angajați ai Ministerului Justiției și ai Agenției Naționale a Arhivelor.

Pe parcursul anului 2023 și-au desfășurat lucrările grupul de lucru din notari, care au elaborat o nouă redacție a Regulamentului privind modul de păstrare, pregătire, evidență și predare a actelor notariale și propuneri de modificări la Nomenclatorul-tip al dosarelor notariale. Astfel, a fost definitivat proiectul Regulamentului privind modul de păstrare, pregătire, evidență și predare a actelor notariale și a Nomenclatorului-tip al dosarelor notariale în redacția nouă, varianta acceptată și de către Agenția Națională a Arhivelor, inclusiv în baza expertizei realizate de Comisia Centrală de Expertiză și Control a Agenției (demers nr. 01-17/724 din 21.11.2023). În acest sens, la data de 26.12.2023, Camera Notarială a adresat o solicitare Ministerului Justiției privind informarea despre motivul tergiversării aprobării Regulamentului privind modul de păstrare, pregătire, evidență și predare în arhivă a actelor notariale și a Nomenclatorului-tip al dosarelor notariale (anexa nr. 1 la Regulament) în redacția nouă, precum și despre impedimentele existente în acest sens, dar pînă în prezent nu a primit un răspuns.

Drept urmare, ulterior ajustării cadrului normativ, se va recurge la asigurarea reglementărilor interne ale Camerei Notariale pentru îndeplinirea competenței de a prelua și păstra arhiva notarială. În strînsă legătură cu crearea cadrului normativ favorabil, urmează și crearea condițiilor necesare pentru preluarea și păstrarea provizorie de către Camera Notarială a arhivei activității notariale (identificarea spațiului pentru păstrarea arhivei notariale).

La **îmbunătățirea interacțiunii dintre notari și deținătorii registrelor de publicitate**, în contextul modificărilor operate prin Legea nr. 321 din 09.11.2023, publicată în Monitorul Oficial din 22 noiembrie 2023, a Legii nr. 1543/1998 cadastrului bunurilor imobile și a Legii nr. 246/2018 privind procedura notarială, la data de 15 decembrie 2023 reprezentanții Camerei Notariale au participat la ședința interinstituțională comună cu reprezentanții Ministerului Justiției, Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” și Agenției de Guvernare Electronică, în vederea identificării măsurilor ce urmează a fi întreprinse de către subiecții vizați în acest sens.

Prin cooperare instituțiile vizate urmează să stabilească conținutul cererii și documentele necesare pentru înregistrarea dreptului susceptibil de înregistrare în registrul bunurilor imobile efectuată de către notar, procedura de înregistrare, primirea confirmării de înregistrare și expedierea acesteia, precum și refuzul registratorului de a înregistra dreptul asupra bunului.

Obiectivul în cauză urmează a fi executat în continuare pe parcursul anului 2024, în termenii prevăzuți de lege.

Totodată, reieșind din discuțiile din cadrul ședințelor interinstituționale, precum și proiectele de modificare a legislației, parvenite spre avizare în adresa Camerei Notariale, în contextul digitalizării serviciilor la nivel de țară, observăm tendința de modernizare a sistemelor, care urmează a fi adaptate cerințelor de rigoare.

Pe parcursul anului de referință, **Camera Notarială a colaborat în continuu cu Serviciul Fiscal de Stat** întru obținerea unei poziții coordonate privind aplicarea legislației fiscale de către notari și în raport cu activitatea profesională a notarilor. În acest context, au avut loc mai multe ședințe

comune cu participarea reprezentanților Camerei Notariale și a Serviciului Fiscal de Stat, în cadrul cărora au fost dezbătute subiectele de importanță ce țin de desfășurarea activității notarilor, precum sunt – problematica privind eliberarea certificatului de succesiune vacantă și instituirea custodiei masei succesoriale, clarificarea aspectelor problematice apărute în procesul de completare și transmitere a informației prin SIA „CISI”, modificarea Ordinului Serviciului Fiscal de Stat nr. 427 din 21.08.2018 cu privire la stabilirea modului, structurii și termenelor de prezentare a informației de către subiecții nominalizați în art. 92 și art. 226¹¹ din Codul fiscal, precum și alte probleme apărute la aplicarea legislației fiscale în cadrul desfășurării activității notariale.

Ce ține de modificarea Ordinului Serviciului Fiscal de Stat nr. 427 din 21.08.2018, marcăm că la data de 29.09.2023, Camera Notarială a formulat și înaintat o cerere prealabilă către Serviciul Fiscal de Stat, ținând cont de încălcările comise și identificate ce vizau elaborarea, aprobarea și emiterea ordinului vizat. Cu toate acestea, urmare a negocierilor purtate, Camera Notarială prin argumentele invocate și menținerea unei poziții certe și ferme a reușit să apere interesele notarilor prin obținerea modificărilor Ordinului Serviciului Fiscal de Stat.

Subsidiar, la solicitarea Ministerului Justiției reprezentanții Consiliului Camerei Notariale (Teleucă Aliona și Vișanu Oxana) au participat în repetate rânduri la ședințele de lucru privind modificarea Codului familiei nr. 1316/2000 și a Legii nr. 100 din 26.04.2001 privind actele de stare civilă, în cadrul cărora s-au manifestat activ și au intervenit cu propuneri în sensul subiectului abordat. Totodată, Camera Notarială a participat la avizarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (modernizarea actelor de stare civilă), care la fel a ținut de modificarea Codului familiei, a Legii nr. 100/2001 și a Legii 246/2018, venind cu propuneri în vederea promovării intereselor profesionale colective ale notarilor, privind acordarea competenței notarilor în vederea înregistrării căsătoriilor.

III. Supravegherea respectării de către notari a obligațiilor privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2023:

- Organizarea și desfășurarea controlului planificat a notarilor privind respectarea legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului – **neexecutat**;
- Supravegherea entităților în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului – **executat**;
- Colaborarea cu SPCSB pe segmentul implementării de către notari a prevederilor din domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului – **executat**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

În scopul cooperării și a schimbului de informații pentru fortificarea eforturilor statului de drept în prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și în conformitate cu prevederile art. 15 din Legea nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, art. 45 lit. g) din Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor, art. 6 alin. (2) lit. s) din Statutul Camerei Notariale din Republica Moldova, pct.

4 din Regulamentul privind verificarea respectării de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, aprobat prin decizia Adunării Generale Extraordinare a notarilor din 06.08.2021, cu modificările ulterioare, precum și potrivit Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 239/2020, cu modificările ulterioare aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 138/2022, în calitate de organ de supraveghere, întru realizarea competențelor sale de supraveghere a respectării de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, pe parcursul anului 2023, Camera Notarială din Republica Moldova, a realizat un șir de acțiuni, care au contribuit la monitorizarea și verificarea respectării și aplicării de către notari a legislației în vigoare în domeniul vizat.

Prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 4 din 01.02.2023 a fost aprobat Planul anual de control al notarilor ca entități supravegheate în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pentru anul 2023, care urma a fi executat de către Corpul de control, reieșind din competențele acestuia stabilite conform prevederilor Regulamentului privind verificarea respectării de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Marcăm că în anul 2023 nu s-a reușit realizarea Planului anual de control vizat, ținând cont de faptul că majoritatea membrilor Corpului de control au fost încadrați în mai multe activități planificate de către Camera Notarială (ședințele grupurilor de lucru / a comisiilor de specialitate, participarea în calitate de formator a cursurilor ș.a.). Drept urmare, prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 1 din 27.12.2023 a fost aprobat Planul anual de control pe segmentul vizat pentru anul 2024, care la recomandarea Corpului de control, include atât notarii selectați în anul 2022, cât și cei selectați în anul 2023, în temeiul rapoartelor prezentate, a informației adiționale deținute de către Camera Notarială în acest sens, precum și a criteriilor de selectare.

În pofida celor invocate, reliefăm că în anul de referință, Camera Notarială a reușit să colaboreze cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în ceea ce ține de aplicarea corectă de către notari a legislației din domeniu. Astfel, în legătură cu modificările operate la Legea nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și Legea nr. 75 din 21.05.2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, au fost organizate întruniri la data 11 iulie 2023, 12 și 13 septembrie 2023, în cadrul cărora reprezentanții Serviciului au comunicat notarilor despre modificările esențiale ale legilor vizate, precum și au răspuns la întrebările adresate de către participanți. În acest fel, participanții au beneficiat de schimb de experiență în vederea raportării corecte a tranzacțiilor către Serviciu și au reiterat importanța cooperării și perfecționării în domeniu, acordând o deosebită atenție necesității efectuării unei analize multilaterale a tranzacțiilor, în special în raport cu persoane fizice/juridice nerezidente.

La fel, Camera Notarială a participat în procesul de avizare a proiectelor de acte normative din domeniu, care au suferit modificări pe parcursul anului 2023, prezentând obiecții și propuneri în scopul apărării intereselor profesionale colective ale notarilor.

Totodată, în vederea aplicării corecte a legislației pe segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor, Camera Notarială, în continuu colaborează cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în vederea elucidării aspectelor problematice, precum și eliminarea lacunelor existente, cum ar fi – modalitatea de completare a fișierului special de tip nou, crearea canalului securizat pentru transmiterea și primirea formularului special ș.a..

În același timp, în scopul realizării obiectivului de punere în aplicare a programelor interne și a legislației existente pe domeniul vizat, în anul 2023 s-a realizat supravegherea permanentă **din oficiu** a activității notarilor, care a presupus colectarea, stocarea, sistematizarea și analiza Rapoartelor privind activitatea profesională a notarului pe segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pentru perioada anului 2023. Prin efectuarea acțiunilor menționate, are loc aprecierea gradului de respectare de către entitățile raportoare a prevederilor legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, supravegherea modului de monitorizare, gestionare și diminuare a încălcărilor identificate de către entitățile raportoare prin elaborarea și implementarea măsurilor de remediere, evaluarea și perfecționarea sistemelor și procedurilor interne ale entităților raportoare pentru identificarea și argumentarea suspiciunilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

Menționăm că în cadrul controlului din oficiu s-a realizat verificarea prin acumularea și sistematizarea Rapoartelor privind activitatea profesională a notarului pe segmentul vizat, aprobat prin Decizia nr. 2 din 14.03.2022 a Consiliului Camerei Notariale, care a inclus semestrul I și semestrul II al anului 2023, ca perioadă de raportare, potrivit prevederilor Regulamentului privind verificarea respectării de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

În această ordine de idei, subliniem că în urma sistematizării informației obținute rezultate din supravegherea din oficiu, Camera Notarială urmărește în dinamică activitatea notarială pe segmentul vizat, problemele ce apar în acest sens, identifică soluții, inclusiv prin elaborarea recomandărilor pe segmentul vizat, după efectuarea analizei și generalizării acțiunilor întreprinse, care contribuie la sporirea gradului de informare a entităților raportoare și asigurarea implementării mecanismelor necesare și a legislației existente pe segmentul vizat, în scopul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Astfel, în anul de referință, Corpul de control a aprobat și a prezentat un Raport privind rezultatele controlului notarilor ca entități supravegheate în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului realizat în anul 2022 (perioada supusă controlului 2019 – 2020).

Un alt aspect important în acest sens, a fost modificarea formei și structurii Raportului privind activitatea profesională a notarului pe segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, aprobat în versiune nouă prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 3 din 16.11.2023, care urmează a fi pus în aplicare odată cu perioada de raportare a anului 2024.

Colaborarea Camerei Notariale cu Serviciu Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor se prezintă ca un obiectiv permanent, care va continua și în anul 2024, sub aspectul analizei în comun a tranzacțiilor suspecte raportate de către notari, inclusiv a indicilor de alertă în vederea detectării oricăror modificări a situației la notari, în scopul elaborării recomandărilor privind implementarea sistemului de indici și altor acțiuni necesare în acest sens.

Conchidem că, importanța realizării de către Camera Notarială a funcțiilor sale pe segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului prevăzute de legislație, reiese din

necesitatea aplicării unui mecanism de control permanent și din oficiu, și a unui proces coerent și unic de analiză pentru întreg sistemul, inclusiv cel notarial, astfel încât să fie posibilă identificarea riscurilor cu impact major în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, dar și un management integrat al riscurilor.

IV. Organizarea cursurilor de instruire ale notarilor

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2023:

- Organizarea cursurilor de instruire a notarilor – **executat**;
- Organizarea cursurilor de instruire a notarilor stagiați – **neexecutat**;
- Perfecționarea mecanismului privind accesarea în profesia de notar și instruirea inițială și continuă – **în proces de executare**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

În conformitate cu prevederile art. 45 lit. f) din Legea nr. 69/2016 și art. 6 alin. (2) lit. r) din Statutul Camerei Notariale din Republica Moldova, cursurile de instruire obligatorii pentru notari sunt organizate și monitorizate de către Camera Notarială.

Urmare a desfășurării activității în cadrul Comisiei de accesare în profesie, instruire inițială și continuă cu participarea angajatului delegat al Camerei Notariale, prin Deciziile Consiliului Camerei Notariale nr. 3 din 28.12.2022, modificată prin Decizia CCN nr. 2 din 15.03.2023, precum și Deciziile CCN nr. 3, 4, 5 și 6 din 15.03.2023, s-au aprobat: tematica cursurilor de instruire pentru notari pentru anul 2023, lista formatorilor cursurilor de instruire, curriculum-ul cursurilor de instruire, Planul anual al cursurilor de instruire a notarilor pentru anul 2023, precum și lista notarilor delegați pentru participarea la cursurile de instruire obligatorii organizate de Camera Notarială, care au participat prin rotație la cursurile de instruire organizate.

Astfel, pentru anul 2023 au fost planificate cursuri obligatorii care au cuprins 12 tematici, cu durata de 40 de ore academice, pe care fiecare notar trebuie să le acumuleze pe parcursul unui an calendaristic în conformitate cu prevederile art. 11 lit. h) din Legea nr. 69/2016, a art. 8 lit. h) din Statutul Camerei Notariale și a pct. 1.3. din Regulile de organizare și desfășurare a cursurilor de instruire de către Camera Notarială, aprobate prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 1 din 21.05.2020, cu modificările ulterioare. În legătură cu aceasta cursurile preconizate s-au desfășurat în regim de videoconferințe online cu utilizarea aplicației Zoom, cât și cu prezență fizică conform programului stabilit, cu anumite modificări survenite pe parcurs.

În vederea organizării cursurilor de instruire și a atelierelor de lucru, au fost antrenați și contractați specialiști din domeniile corespunzătoare, atât din țară cât și de peste hotare, precum și invitați ai instituțiilor publice naționale.

La fel, în Planul anual al cursurilor de instruire pentru anul 2023, au fost prevăzute și ateliere de lucru care au cuprins 5 tematici. În acest fel, au fost organizate ateliere de lucru la 3 dintre tematicile stabilite, care s-au desfășurat cu prezență fizică, inclusiv regional.

Totodată, în afara cursurilor planificate pentru anul 2023, în legătură cu modificările survenite la Legea nr. 308/2017 și Legea nr. 75 din 21.05.2020, la data de 11 iulie 2023 a fost organizată o

ședință de lucru în comun cu reprezentanții Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în cadrul căreia s-a dezbătut subiectul nominalizat. La fel, urmare a dificultăților întâmpinate de către notari la completarea Formulelor speciale de tip nou pe segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, la solicitarea Camerei Notariale în colaborare cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, la data de 12 și 13 septembrie a fost organizat cursul de instruire practic cu tematica „Modul de completare și transmitere a formularelor speciale de tip nou privind activitățile sau tranzacțiile care cad sub incidența Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului”, fiind livrat de către specialiștii din cadrul Serviciului, dl Ion Lipciu și dl Eugen Gorbulea, la care au participat 236 notari. Tot în acest fel, la solicitarea Camerei Notariale în colaborare cu Centrul de Instruire al Avocaților din cadrul Uniunii Avocaților, a fost livrat cursul de instruire cu tematica „Modificarea Legii privind SRL: aspectele practice și utile pentru afacerile din Moldova (în vigoare din 22.10.2023)” în calitate de formatori fiind dl Oleg Efrim și dl Maxim Macovei, participând în total 184 notari.

La finele fiecărui curs de instruire, materialele metodico-didactice obținute de la formatorii cursurilor s-au plasat pe pagina web oficială a Camerei Notariale (cnm.md) la rubrica „Instruiri 2023”, unde comunitatea notarială are acces liber și poate beneficia oricând de informația necesară.

În același timp, s-a stabilit că pe parcursul anului de referință Camera Notarială a organizat cursuri de instruire obligatorii cu o durată de 37 de ore academice și cursuri opționale durată cărora a constituit 18 ore academice, oferindu-le astfel notarilor oportunitate de acumulare a numărului de ore prevăzute în Legea nr. 69/2016.

În contextul celor expuse, în scopul monitorizării prezenței și acumulării de către notari a orelor de instruire cu o durată de cel puțin 40 ore, prevăzută conform prevederilor legale în vigoare, și în urma sistematizării și analizei datelor privind desfășurarea cursurilor de instruire efectuate, angajatul responsabil din cadrul Direcției formare profesională, inițială și continuă a prezentat o Notă Informativă Consiliului Camerei Notariale, prin care a comunicat detalii privind totalizarea duratei cursurilor de instruire, monitorizarea și participarea notarilor la cursurile de instruire.

De asemenea, în cadrul exercitării atribuțiilor de funcție, urmare a totalizării informației din domeniul aferent, angajatul responsabil din cadrul Direcției formare profesională, inițială și continuă, a elaborat certificatele electronice pentru notari pentru participarea la cursurile de instruire organizate de către Camera Notarială în anul 2023, care au fost remise fiecărui notar pe poșta electronică.

Ce ține de perfecționarea mecanismului privind instruirea inițială și continuă, marcăm că pe parcursul anului 2023, Comisia accedere în profesie, instruire inițială și continuă, s-a convocat în mai multe ședințe informale în cadrul cărora a lucrat, în comun cu angajații delegați ai Camerei Notariale, asupra modificărilor Regulilor de organizare și desfășurare a cursurilor de instruire de către Camera Notarială, în vederea eliminării lacunelor identificate și perfecționării mecanismului de funcționare aferent sectorului. Prin urmare, proiectul Regulilor modificate a fost remis în adresa Consiliului Camerei Notariale în vederea examinării și aprobării a variantei finale a acestuia.

Conchidem că în anul 2023 notarii participanți la cursurile de instruire, au beneficiat de cunoștințe noi atât teoretice cât și practice sporind creșterea capacităților sale profesionale. În cadrul instruirilor realizate, s-au dezbătut spețe, întrebări întâlnite în activitatea notarială, în urma cărora s-au conturat necesitățile comunității, care au stat la baza elaborării planului de acțiuni pe sectorul instruirii continue a notarilor. Reliefăm că unul din scopurile principale rămâne identificarea în

continuare a necesităților în activitatea profesională și îmbunătățirea organizării instruirilor, pentru sporirea calificării notarilor și unificarea practicii notariale.

Elaborarea și aprobarea curriculum-ului și a Planului anual de desfășurare a cursurilor de instruire pentru anul 2024, urmează a fi aprobat în primul semestru al anului 2024, reieșind din tematica aprobată în acest sens prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 2 din 27.12.2023.

Totodată, menționăm că din cauza neorganizării concursului de admitere la stagiul profesional, nu a fost oportună executarea obiectivului de asigurare a organizării cursurilor de instruire a notarilor stagiați.

V. Organizarea stagiului profesional și supravegherea respectării programului de stagiu

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2023:

- Consultarea Ministerului Justiției în stabilirea numărului necesar de notari stagiați – **neexecutat**;
- Consultarea Comisiei de licențiere la aprobarea tematicii și bibliografiei concursului de admitere la stagiul profesional – **neexecutat**;
- Aprobarea modelului contractului de efectuare a stagiului profesional – **executat**;
- Elaborarea regulilor de desemnare a reprezentantului Camerei Notariale în Comisia de contestație – **neexecutat**;
- Elaborarea și aprobarea programului de stagiu profesional, anunțarea înscrierii notarilor în calitate de conducători de stagiu și aprobarea listei notarilor doritori de a fi notari-conducători de stagiu, aprobarea repartizării aleatorii a notarilor stagiaților la notarii conducători de stagiu; aprobarea modelului hotărârii privind efectuarea stagiului și a certificatului privind efectuarea stagiului (după caz) – **neexecutat**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

Conform art. 14 din Legea nr. 69/2016, numărul necesar de notari stagiați este planificat de către Ministerul Justiției, după consultarea Camerei Notariale, pentru un termen de 3 ani și se actualizează în primul trimestru al fiecărui an. Planificarea și actualizarea numărului de notari stagiați se efectuează conform metodologiei aprobate de Ministerul Justiției după consultarea Camerei Notariale.

De la intrarea în vigoare a Legii nr. 69/2016, care a introdus reguli noi privind modul de organizare și desfășurare a stagiului profesional, Ministerul Justiției nu a organizat nici un concurs pentru admiterea la stagiul profesional și nici nu a stabilit numărul necesar de notari stagiați.

Menționăm că Ministerul Justiției nu a consultat Camera Notarială, în ceea ce ține de numărul necesar de notari stagiați.

Din motivul neorganizării concursului de admitere la stagiul profesional, nu a fost oportună executarea obiectivului de elaborare și aprobare a listei notarilor doritori de a fi notari-conducători de stagiul de Consiliul Camerei Notariale, desemnarea notarilor conducători de stagiul prin repartizare aleatorie, aprobarea contractelor de efectuare a stagiului profesional și delegarea notarilor stagiați la cursuri de instruire.

Subliniem că, realizarea obiectivului privind elaborarea și aprobarea programului de stagiul profesional de către Consiliul Camerei Notariale se transferă pentru anul 2024, fiind condiționată de inițierea concursului de accesare la stagiul profesional.

Ce ține de consultarea Comisiei de licențiere la aprobarea tematicii și bibliografiei concursului de admitere la stagiul profesional, menționăm că anterior Camera Notarială a remis propunerile sale asupra versiunii tematicii și bibliografiei concursului de admitere la stagiul profesional, aprobată de Comisia de licențiere a activității notariale în ședința din 1 iulie 2019, însoțită de solicitarea de revizuire (septembrie 2019), însă alte propuneri de aprobare a tematicii și bibliografiei de la Comisia de licențiere nu au parvenit.

În ce privește elaborarea modelului contractului de efectuare a stagiului profesional, urmare a desfășurării lucrărilor Comisiei de accesare în profesie, instruire inițială și continuă, cu participarea angajatului delegat al Camerei Notariale, a fost elaborat proiectul Contractului de efectuare a stagiului profesional, ultima variantă a căruia a fost aprobată în rezultatul dezbaterilor în ședința Consiliului Camerei Notariale din 05.06.2023 (Decizia nr. 3).

Marcăm că, obiectivele fixate pe segmentul stagiului profesional, care sunt în competența Camerei Notariale, în mare parte nu au fost îndeplinite fiind **condiționate de inițierea concursului de admitere la stagiul profesional de către Ministerul Justiției**, conform regulilor stabilite în Legea nr. 69/2016.

VI. Implementarea standardelor profesionale, generalizarea practicii notariale și contribuirea la asigurarea practicii notariale unificate

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2022:

- Elaborarea notei informative comune cu ASP a practicii privind înregistrarea drepturilor asupra bunurilor imobile, părților sociale și autoturismelor dobândite prin moștenire – **neexecutat**;
- Elaborarea recomandării privind investiția cu formulă executorie – **neexecutat**;
- Elaborarea recomandării privind procedura de aplicare a măsurilor de custodie de către notar – **neexecutat**;
- Elaborarea recomandării privind procedura de vizare spre neschimbare și de validare a testamentului olograf – **neexecutat**;
- Elaborarea recomandării privind îndeplinirea actelor juridice și desfășurarea procedurilor notariale cu participarea minorilor și a persoanelor puse sub ocrotire – **neexecutat**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

În vederea generalizării practicii notariale și contribuirea la asigurarea practicii notariale unificate, Camera Notarială și-a propus elaborarea și aprobarea recomandărilor de unificare a practicii notariale, în modul prevăzut de art. 49 lit. a) din Legea nr. 69/2016 și art. 51 alin. (1) lit. b) din Statutul Camerei Notariale.

Elaborarea recomandărilor de unificare a practicii notariale urma să fie realizată în cadrul Comisiei de generalizare a practicii notariale și elaborarea metodologiilor în activitatea notarială (conform planului de acțiuni), cu aprobarea de către Consiliul Camerei Notariale.

În mod particular, conform planului de acțiuni al Comisiei generalizarea practicii notariale și elaborarea metodologiilor în activitatea notarială pentru anul 2023, s-a planificat elaborarea a 5 recomandări / Note informative privind unificarea practicii notariale cu următoarele tematici:

- Nota informativă comună cu ASP a practicii privind înregistrarea drepturilor asupra bunurilor imobile, părților sociale și autoturismelor dobândite prin moștenire;
- Recomandare privind investiția cu formulă executorie;
- Recomandare privind procedura de aplicare a măsurilor de custodie de către notar;
- Recomandare privind procedura de vizare spre neschimbare și de validare a testamentului olograf;
- Recomandare privind îndeplinirea actelor juridice și desfășurarea procedurilor notariale cu participarea minorilor și a persoanelor puse sub ocrotire.

În procesul de realizare a obiectivelor propuse s-a constatat necesitatea de mai mult timp și implicarea, inclusiv și a autorităților publice competente, ceea ce a îngreunat procesul de elaborare a recomandărilor / Notelor informative, care trebuiau să succeadă cursurilor de instruire pe subiectul abordat, cu implicarea în procesul de elaborare și a formatorilor indicați. Având în vedere încadrarea membrilor comisiei și în alte activități ale Camerei Notariale, necesitatea antrenării instituțiilor publice (ex.: interpretarea oficială de către Parlament a art. 29 Cod Civil ș.a.), precum și a modificărilor survenite în Planul anual al cursurilor de instruire pentru anul 2023, realizarea obiectivelor propuse a fost imposibilă.

Totodată, marcăm că s-a pus accentul pe elaborarea fișelor tehnologice în contextul justificării metodelor de calcul a plăților notariale în procesul de elaborare a Legii privind plățile notariale, precum și elaborarea standardelor profesionale, reieșind din prevederile art. 45 lit. b) din Legea nr. 69/2016, lucrări care vor continua și în anul 2024.

Analiza constantă a practicii notariale privind îndeplinirea actelor notariale și desfășurarea procedurilor notariale și identificarea aspectelor problematice, rămâne a fi unul din obiectivele principale și permanente ale Camerei Notariale, care se realizează în continuu.

VII. Colaborarea cu structurile internaționale similare pentru dezvoltarea sistemului notarial național

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2023:

- Continuarea colaborării cu Uniunea Internațională a Notariatului Latin – **executat**;
- Continuarea colaborării cu Camerele Notariale din alte țări – **executat**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

Colaborarea Camerei Notariale cu structurile internaționale în vederea dezvoltării sistemului notarial reprezintă unul din obiectivele importante și constante ale Camerei Notariale. Acesta este necesar în vederea menținerii și dezvoltării relațiilor de colaborare cu Uniunea Internațională a Notariatului de tip Latin, precum și cu Camerele Notariale din alte state.

Ținem să remarcăm faptul că UINL este un partener de încredere, care periodic expediază în adresa Camerei Notariale acte normative, rapoarte, studii privind diverse subiecte ce reflectă domeniul

notariatului latin, precum și este receptiv la solicitările organului profesional al notarilor din Republica Moldova, expediind în acest sens informațiile relevante.

Uniunea Notarilor Publici din România reprezintă un alt partener de încredere al Camerei Notariale, care oferă sprijin și îndrumare în realizarea proiectelor propuse, precum și suportului informațional solicitat.

În contextul proiectelor privind digitalizarea activității notariale, la solicitarea Camerei Notariale din Republica Moldova, Camera Notarială din Lituania a oferit suport informațional la subiectul vizat. Astfel, aceasta s-a arătat dispusă să împărtășească experiența sa în domeniu, iar urmare a desfășurării mai multor ședințe de lucru realizate în format online, a fost prezentată o ofertă privind implementarea sistemului electronic E-Notaras, în vederea creării Registrelor electronice necesare pentru desfășurării activității notariale. Drept urmare, oferta înaintată a fost prezentată Adunării Generale a Notarilor din 17 martie 2023, care nu a fost susținută de majoritatea celor prezenți.

O altă colaborare productivă a avut loc cu Camera Federală a Notarilor din Germania, în persoana domnului Richard Bock, notar în demisie, Președintele Comisiei pentru Cooperarea Notarială Internațională din cadrul Uniunii Internaționale a Notariatului Latin (UINL), reprezentant împuternicit al Camerei Federale a Notarilor din Germania pentru relații internaționale, consilier de justiție. În acest fel, în perioada 20-22 martie 2023, în cadrul vizitei de lucru a dlui Richard Bock au fost puse în discuție subiectele privind digitalizarea activității notariale și practica întocmirii actelor notariale la distanță în Germania, neadmiterea tendințelor de excludere a autentificării de către notari a contractelor de înstrăinare a bunurilor imobile în Republica Moldova, principiile privind stabilirea plăților notariale, procedura de calculare a plăților și spezele, înregistrarea de către notar a dreptului de proprietate, grevări în registrul bunurilor imobile, aspecte din legislația și practica germană, accesul notarului la Registrele de publicitate, păstrarea arhivei activității notariale în format material și în format digital, aspecte ce țin de etica profesională a notarului. Totodată, în vederea expertizării proiectelor de acte normative ce țin de activitatea notarială, au fost traduse în limba germană și remise în adresa Camerei Federale a Notarilor din Germania, amendamentele propuse la inițiativa legislativă „Dezvoltarea afacerilor la distanță în Republica Moldova / Contactless Business în Moldova”, proiectul „Legii cu privire la plățile notariale” și alte acte normative solicitate ce țin de activitatea notarială în Republica Moldova.

În același context, Camera Notarială din Republica Moldova și-a propus desfășurarea activităților comune într-un format mai larg, planificând ședința comună cu participarea membrilor Comisiei juridice, numiri și imunități din Parlamentul Republicii Moldova și ședința în cadrul Ministerului Justiției din Republica Moldova, cu participarea reprezentanților Agenției de Guvernare Electronică și Departamentului Cadastru, I.P. „Agenția Servicii Publice”, cu oferirea posibilității de participare în mod online tuturor notarilor.

La fel, dl Richard Bock a vizitat Camera Notarială, unde s-a întâlnit cu angajații Camerei Notariale și membrii Consiliului Camerei Notariale. În cadrul discuțiilor au fost abordate problemele actuale ale sistemului notarial moldovenesc, provocările din domeniul digitalizării și proiectele curente în derulare din domeniul notariatului. Dl Bock a efectuat o prezentare privind politicile care sunt promovate în domeniul de activitate a fiecărei subdiviziuni a Camerei Federale a Notarilor din Germania, rolul Institutului Notariatului fondat de 25 ani de către Camera Federală a Notarilor din Germania ca instituție științifică, formată din notarii asesori, care are menirea de a ridica nivelul

calității muncii notarului, importanța autoinstruirii și instruirii continue a notarilor și stagiatorilor, care se realizează în cadrul Institutului de formare continuă pentru avocați și notari, Departamentul notari, unde sunt antrenați în calitate de formatori exclusiv practicienii, importanța creării și menținerii noilor tehnologii informaționale de către proprii specialiștii care să asigure cele mai bune soluții tehnice.

În concluzie, a fost reiterată susținerea și colaborarea pe viitor între Camerele Notariale din ambele state, în acest sens fiind propusă încheierea unui acord de colaborare, pentru promovarea intereselor comunității notariale din Republica Moldova în cadrul Uniunii Internaționale a Notariatului Latin, precum și stabilirea statutului de observator al notariatului moldav în cadrul Consiliului Notariatelor din Uniunea Europeană, în contextul obținerii statutului de țară candidată a Republicii Moldova pentru aderarea la Uniunea Europeană. Această colaborare urmează a fi oficializată prin semnarea unui acord de colaborare moldo-german dintre Camera Notarilor din Moldova și Camera Federală a Notarilor din Germania, eveniment planificat pentru data de 15.02.2024.

În contextul acordării Republicii Moldova a statutului de țară candidată în Uniunea Europeană, Camera Notarială din Republica Moldova la data de 29.06.2023 a adresat o solicitare către Consiliul Notariatelor din Uniunea Europeană, prin care a solicitat recunoașterea statutului de observator în cadrul CNUE. Prin urmare în perioada 7-8 decembrie 2023 la Bruxelles s-a desfășurat Adunarea Generală a Consiliului Notariatelor din Uniunea Europeană, la eveniment participând președinții și reprezentanții consiliilor notariatelor naționale din 22 de state europene, membrii CNUE, precum și membrii observatori CNUE, în cadrul căreia Camerei Notariale din Republica Moldova i-a fost acordat statutul de observator la CNUE.

La această reuniune Camera Notarială din Republica Moldova a fost reprezentată de către Președinta Camerei Notariale, Aliona Teleucă și membrele Consiliului Camerei Notariale dna Lilia Chirtoacă și dna Svetlana Dimitriu. Acest eveniment este de importanță în cadrul comunității notariatului european, reunind membrii Consiliului Notariatelor din Uniunea Europeană în vederea totalizării obiectivelor realizate, precum și stipularea unor noi strategii și acțiuni menite să consolideze, să dezvolte și să asigure eficiența justiției sub aspect general, și a sistemului notarial european, CNUE acționând cu scopul afirmării notariatului în serviciul cetățeanului european. Astfel, dna Aliona Teleucă a susținut un discurs despre evoluția notariatului din Republica Moldova, structura Camerei Notariale, competența notarului, în final solicitând mebrilor prezenți susținerea Camerei Notariale din Republica Moldova în aspirațiile europene și acceptarea în calitate de observator la CNUE. În consecință, membrii CNUE au decis în unanimitate acordarea Camerei Notariale din Republica Moldova a statutului de membru observator CNUE.

Menționăm că în perioada de referință Camera Notarială în permanență a colaborat cu partenerii internaționali în vederea schimbului de informații și adaptarea necesităților comunității notariale sub aspectul dezvoltării sistemului notarial național, prin colaborarea cu structurile internaționale similare.

VIII. Îndeplinirea competențelor organizatorice și administrative ale Camerei Notariale

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2023:

- Elaborarea și aprobarea actelor administrative cu caracter normativ ale Camerei Notariale – **parțial executat**;
- Identificarea spațiului pentru păstrarea arhivei notariale. Întreprinderea măsurilor pentru valorificarea clădirilor care aparțin Uniunii Notarilor din Moldova – **în proces de executare**;
- Implementarea tehnologiilor informaționale în activitatea Camerei Notariale – **executat**;
- Organizarea alegerii membrilor din rândul notarilor în organele colegiale ale Camerei Notariale și organele constituite pe lângă Ministerul Justiției – **executat**;
- Promovarea imaginii profesiei de notar – **executat**;
- Organizarea evenimentelor cultural – sportive – **executat parțial**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

La capitolul elaborarea și aprobarea actelor administrative cu caracter normativ ale Camerei Notariale au fost înregistrate unele evoluții, însă se impun următoarele precizări:

- în legătură cu aprobarea **Statutului Camerei Notariale în redacție nouă** – deși există un proiect al Statutului Camerei Notariale elaborat de grupul de lucru creat prin decizia AGN din 10.11.2018, acesta a fost întocmit până la operarea modificărilor în Legea nr. 69/2016 prin Legea nr. 78/2022, care a introdus unele modificări necesare de reținut în competențele organelor Camerei Notariale și care impun revizuirea proiectului existent și reluarea lucrărilor de către grupul de lucru. În perioada anilor 2022-2023, grupul de lucru menționat nu a desfășurat careva ședințe.

- aprobarea **Regulamentului de alegeri în funcții eligibile** (în temeiul art. 38, alin. (1), lit. h) din Statutul Camerei Notariale) – elaborarea acestuia s-a regăsit în Planul de acțiuni al Comisiei de elaborare, consultare și avizare pentru anii 2022-2023, existând un proiect elaborat de aparatul Camerei Notariale, care a fost expediat notarilor spre consultare anterior la 08.09.2021 (în baza propunerilor notarilor a fost întocmit tabelul de divergențe). Dat fiind faptul că Comisia de elaborare, consultare și avizare o perioadă de timp a fost incompletă, revizuirea proiectului regulamentului dat nu s-a reușit, dar obiectivul vizat a fost introdus în planul de acțiuni al comisiei pentru anul 2024.

- în legătură cu aprobarea **Regulamentului Comisiei de etică în redacție nouă** – deși există un proiect elaborat de membrii Comisiei de etică din componența precedentă, acesta urma să fie revăzut de către componența actuală a Comisiei de etică și înaintat spre aprobare Adunării Generale a Notarilor, însă agenda încărcată nu a permis concentrarea eforturilor asupra acestuia.

Totodată, menționăm că la data de 04.12.2023, a avut loc ședința informală la care au participat membrii Consiliului Camerei Notariale și membrii Comisiei de etică, în cadrul căreia au fost trasate obiectivele principale în vederea derulării acțiunilor necesare în vederea aprobării Regulamentului Comisiei de Etică în redacție nouă; iar Comisia de elaborare, consultare și avizare și-a asumat participarea la consultarea redacției noi a Regulamentului, prin includerea obiectivului dat în Planul său de acțiuni pentru anul 2024.

- la moment lipsește **Regulamentul Comisiei de cenzori**, constatându-se că prevederile existente din Legea nr. 69/2016 și din Statutul Camerei Notariale conțin un minim de norme cu referire la Comisia de Cenzori, care sunt insuficiente și neclare. Legea nr. 69/2016 face referire la Comisia de cenzori doar în structura Camerei Notariale, iar cap. IX din Statutul Camerei Notariale nu răspunde la întrebările privind modul de convocare a ședințelor Comisiei de cenzori, actele pe care le emite

Comisia de cenzori, modul de desfășurare a auditului financiar intern, motiv pentru care elaborarea unui regulament se prezintă ca fiind necesar. În anul de referință nu s-a reușit elaborarea unui regulament, însă menționăm că există un proiect în acest sens care a fost remis anterior notarilor spre consultare.

- urmare a lucrărilor desfășurate de către membrii Consiliului Camerei Notariale în comun cu angajatul delegat al Camerei Notariale, la data de 18.07.2023 prin Decizia nr. 6 a Consiliului Camerei Notariale a fost aprobat **Regulamentul de activitate a Secretarului general al Camerei Notariale.**

- în legătură cu aprobarea **Regulamentului privind modul de elaborare și emitere de către Camera Notarială a opiniilor consultative, proiectelor de acte normative și recomandărilor privind unificarea practicii notariale**, aparatul Camerei Notariale a elaborat proiectul acestuia reieșind din implicarea Comisiilor de specialitate, așa cum se regăsea în planul de acțiuni al Comisiei elaborare, consultare și avizare și care din aceleași motive invocate mai sus nu a ajuns pe ordinea de zi a comisiei vizate. Totodată, menționăm că pentru anul 2024, Comisia elaborare, consultare și avizare a inclus în planul său de acțiuni obiectivul de referință.

- aprobarea **Regulilor de verificare a respectării programului de lucru de către notari** s-a conturat urmare a recepționării de către Camera Notarială a mai multor solicitări din anii precedenți din partea Ministerului Justiției de verificare a respectării programului de lucru de către notari, în contextul competenței Camerei Notariale prevăzute de art. 33 alin. (3) din Legea nr. 69/2016 și a Consiliului Camerei Notariale prevăzute în art. 49 lit. l) din Legea nr. 69/2016. În acest sens, se va reține că urmare a modificării Legii nr. 69/2016, prin Legea nr. 78/2022, a fost concretizat modul de îndeplinire a acestei sarcini: Consiliul Camerei Notariale asigură, nemijlocit sau prin intermediul Secretarului general al Camerei Notariale, verificarea respectării programului de lucru de către notari și sesizează Colegiul disciplinar în cazurile încălcărilor sistematice ale programului de lucru anunțat.

În afară de regulamentele planificate de a fi elaborate în anul de referință, ținând cont de deficiențele identificate la aplicarea prevederilor existente, la data de 18.07.2023 prin Decizia nr. 6 a Consiliului Camerei Notariale a fost modificat **Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiilor de specialitate ale Consiliului Camerei Notariale.**

De asemenea, au fost identificate și alte necesități, care urmează a fi trasate drept obiective de realizare pentru anul 2024, iar ca urmare a consultărilor, este necesară revizuirea proiectelor existente a regulamentelor, cu definitivarea acestora și remiterea spre aprobare Consiliului Camerei Notariale.

Soluționarea problemei privind **păstrarea arhivei activității notariale** de către Camera Notarială ridică întrebări de aprobare a cadrului normativ necesar, dar și întrebări logistice. Art. 36 alin. (7) și art. 45 lit. k) din Legea nr. 69/2016 prevăd competența Camerei Notariale privind organizarea păstrării arhivei notariale. Pe lângă elaborarea reglementărilor care vor stabili termenii și condițiile de transmitere a arhivei notariale spre păstrare provizorie către Camera Notarială, este necesară identificarea spațiului pentru arhiva notarială, care va urma după aprobarea reglementărilor privind termenul și condițiile de predare a arhivei notariale către Camera Notarială.

Totodată în vederea **valorificării clădirilor** ce aparțin Uniunii Notarilor din Republica Moldova, în anul 2023 Camera Notarială a înaintat un demers către Președintele Uniunii, în scopul identificării unei soluții și modalități de transmitere a imobilelor vizate către Camera Notarială. Cu părere de rău, încercările de conlucrare în acest sens, nu au avut un rezultat, problema rămânând în continuare nesoluționată.

Reliefăm că fluctuațiile de personal și creșterea constantă a volumului de documente gestionate de Camera Notarială face dificilă partajarea în timp real a informațiilor între membrii secretariatului și a organelor din cadrul Camerei Notariale, dar și mai grav că nu se asigură memoria instituțională. Drept urmare, pe lângă implementarea cabinetului personal al notarului pe pagina web a Camerei Notariale, în considerarea faptului că activitatea zilnică a Camerei Notariale este structurată în jurul documentelor și se desfășoară prin intermediul acestor documente, gestionarea corectă și eficientă a documentelor este o parte componentă și esențială de administrare prudentă a riscurilor în cadrul instituției, în vederea asigurării gestionării complexe a documentelor Camerei Notariale precum și pentru asigurarea memoriei instituționale, la data de 12.12.2023 au fost contractate serviciile de acces la sistemul integrat de management al documentelor electronice e-Cancelaria.

Ce ține de **organizarea alegerii membrilor din rândul notarilor în organele colegiale ale Camerei Notariale și organele constituite pe lângă Ministerul Justiției**, menționăm că pe parcursul anului 2023 au fost organizate următoarele alegeri:

- alegerea unui membru în Comisia de cenzori, la data de 17.03.2023; prin urmare a fost aleasă în calitate de membru notarul Constantinescu Elena;

- alegerea unui membru din cadrul societății civile și a unui membru din rândul notarilor în cadrul Comisiei de etică, la data de 17.03.2023; prin urmare a fost aleasă în calitate de membru din rândul notarilor notarul Stati Natalia și din cadrul societății civile dna Postolache Dorina;

- alegerea a 3 membri permanenți și 3 membri supleanți din rândul notarilor în cadrul Colegiului disciplinar, la data de 17.03.2023; prin urmare fiind constatat că nici un candidat nu a acumulat numărul necesar de voturi;

- alegerea a 2 membri permanenți și un membru supleant din rândul notarilor în cadrul Comisiei de licențiere a activității notariale, la data de 13.05.2023; prin urmare fiind constatat că nici un candidat nu a acumulat numărul necesar de voturi;

- alegerea a 3 membri permanenți și 3 membri supleanți din rândul notarilor în cadrul Colegiului disciplinar, la data de 13.05.2023; prin urmare fiind aleși în calitate de membri permanenți notarii: Colun Angela, Popovici Valentina și Chiriliuc Iurie;

- alegerea unui membru din rândul notarilor în cadrul Comisiei de etică, la data de 13.05.2023; prin urmare fiind constatat că nici un candidat nu a acumulat numărul necesar de voturi;

- alegerea a 2 membri permanenți și un membru supleant din rândul notarilor în cadrul Comisiei de licențiere a activității notariale, la data de 14.06.2023; prin urmare fiind aleși notarii: Bloșenco Andrei, Pistriuga Vitalii și Golubciuc Olga;

- alegerea a 3 membri supleanți din rândul notarilor în cadrul Colegiului disciplinar, la data de 14.06.2023; prin urmare fiind aleși în calitate de membri supleanți notarii: Luchian Anatolie și Butuc Rodica;

- alegerea unui membru din rândul notarilor în cadrul Comisiei de etică, la data de 14.06.2023; prin urmare fiind constatat că nici un candidat nu a acumulat numărul necesar de voturi.

În pragul sărbătorilor de iarnă, membrii Camerei Notariale din Republica Moldova au organizat o acțiune de strângere de fonduri pentru copiii de la centrul de plasament, beneficiari ai Fundației REGINA PACIS.

Marcăm că pe parcursul anului 2023 s-au întreprins măsuri în vederea organizării spartachiadei, precum și participarea la Programul Național de Împădurire, inițiativă lansată de către

Ministerul Mediului și Agenția Moldsilva, ambele fiind amânate din motive meteorologice, în zilele stabilite pentru desfășurarea evenimentelor, condițiile meteo fiind nefavorabile.

În legătură cu prioritatea realizării altor obiective și implicare în elaborarea mai multor proiecte de legi importante pentru profesia de notar, alte evenimente cultural – sportive fixate nu au fost realizate.

În același timp în perioada de referință, reprezentanții Camerei Notariale au participat la emisiuni TV/radio prin care au promovat principiile și valorile profesiei de notar, precum și provocările cu care aceștia se confruntă în exercitarea atribuțiilor ce le revin și și-au exprimat deschiderea față de cetățean, pentru a fi mai aproape de acesta.

Un eveniment semnificativ și de amploare organizat și desfășurat în anul 2023 a fost **Forumul Internațional dedicat aniversării celor 25 de ani ai Notariatului de tip Latin în Republica Moldova**, care a avut loc la data de 15 septembrie 2023 în incinta Palatului Republicii.

În cadrul forumului, au participat reprezentanții Ministerului Justiției Republicii Moldova, Serviciului Fiscal de Stat din Republica Moldova, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Uniunii Executorilor Judecătorești din Republica Moldova, Consiliului de mediere, invitați din mediul academic, precum și reprezentanți ai organizațiilor internaționale precum și a Camerelor Notariale din alte state ca: Consiliul Camerelor Notariale din Franța, Uniunea Națională a Notarilor Publici din România, Camera Notarilor Publici din București, Camera Notarilor Publici din Brașov, Camera Notarilor Publici Constanța, Camera Notarială din Lituania ș.a., atât cu prezență fizică cât și online. Ministra justiției, Veronica Mihailov-Moraru, a transmis un mesaj prin care a reliefat importanța și rolul notarului în sistemul de drept, care contribuie la asigurarea respectării drepturilor și libertăților cetățenilor, prin faptul că este garant al legalității actelor juridice încheiate zilnic, siguranța juridică fiind esențială pentru dezvoltarea economică și socială a unei țări.

Astfel, evenimentul a avut drept scop scoaterea în evidență a evoluției notariatului în Republica Moldova și abordarea tendințelor de dezvoltare a activității notarilor în conformitate cu principiile notariatului de tip latin și standardele europene moderne.

Totodată, s-a discutat despre parcursul notariatului în Republica Moldova de la sistemul de stat la sistemul latin, actul notarial electronic, importanța notarului în protecția valorilor juridice, a valorilor familiale și calitatea sa de garant al securității raporturilor juridice.

Printre subiectele discutate au fost următoarele:

„Notariatul în Republica Moldova – de la sistemul notarial de stat la notariatul latin”,

„Notarul – garant al securității raporturilor juridice”,

„Actul notarial electronic: provocare, tendință, necesitate sau realitate”,

„Rolul notarului contemporan în protecția valorilor familiale”,

„Colaborarea organelor fiscale cu sistemul notarial din Republica Moldova”,

„Locul și rolul notarului în promovarea valorilor juridice în societatea contemporană”,

„Un sfert de secol al notariatului latin în Republica Moldova sărbătorit în era digitalizării”,

Lucrările forumului au fost transmise în direct, iar discuțiile și recomandările din cadrul evenimentului s-au totalizat cu propuneri, recomandări și soluții, implementarea cărora va contribui la dezvoltarea și eficientizarea activității notariale.

La fel, în îndeplinirea competențelor administrative și organizatorice ale Camerei Notariale, pe parcursul anului 2023 s-au realizat următoarele:

i. în registrele de corespondență ale Camerei Notariale au fost înregistrate **2025 scrisori de intrare și 627 scrisori de ieșire**, dintre care au fost întocmite și remise aproximativ 50 avize consultative la proiectele de acte normative;

ii. în registrul de evidență al absenței notarilor de la birou au fost înregistrate **581 de cereri privind lipsa de la birou a notarului** în legătură cu concediul de odihnă sau alte motive;

iii. au fost încheiate **52 de contracte** privind achiziționarea bunurilor, serviciilor, lucrărilor, precum și contracte cu formatorii cursurilor de instruire organizate pentru notari;

iv. au fost emise **39 de dispoziții ale Secretarului general al Camerei Notariale** în activități ce țin de îndeplinirea atribuțiilor de asigurare a activității organizatorice, administrative, economice și financiare a Camerei Notariale;

v. au fost emise **33 de ordine ale Secretarului general al Camerei Notariale** în activități ce țin de organizare internă a muncii în cadrul Camerei Notariale;

vi. a fost organizată și s-a desfășurat activitatea comisiilor de verificare a cerințelor de amenajare a biroului notarului, prin urmare fiind întocmite și eliberate **17 Certificate de corespundere a birourilor notarilor**;

vii. au fost întocmite **7 acte de predare-primire** (după caz a legitimației și/sau ștampilei) în cazul notarilor care și-au încetat/suspendat activitatea;

viii. au fost prelucrate și sistematizate aproximativ **290 rapoarte de activitate profesională a notarilor**, precum și aproximativ **580 rapoarte de activitate pe segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului**.

ix. au fost eliberate 279 Certificate privind participarea la cursurile de instruire organizate de către Camera Notarială.

Conform statelor de personal pentru anul 2023 au fost aprobate 10 unități de personal în cadrul Camerei Notariale, în afară de funcția de Secretar general, dintre care pînă la data de 31.08.2023 au fost ocupate 3 funcții, vacante rămânând 7 funcții. Pentru a suplini locurile vacante pe parcursul anului au fost organizate și desfășurate 5 concursuri de angajare (în afară de concursurile organizate pentru selectarea Secretarului general). Prin urmare din cele 10 funcții conform statelor de personal, pînă la finele anului 2023 au fost ocupate doar 4 funcții, dintre care 2 ocupate pe parcursul anului în curs.

Concluzie:

Camera Notarială a realizat parțial obiectivele fixate în programul de activitate aprobat de Adunarea Generală Extraordinară a Notarilor din 07.04.2023. Unele obiective nu au putut fi realizate din insuficiența resurselor umane, altele sunt complexe și necesită o perioadă mai lungă de timp pentru obținerea rezultatelor scontate. La fel, nu trebuie neglijat faptul că o parte din obiectivele propuse sunt dependente de acțiunile instituțiilor de stat implicate.

Totodată, marcăm că pe parcursul anului 2023 au fost executate alte acțiuni de importanță majoră, care nu au fost planificate, dar care vizează interesele membrilor Camerei Notariale.